

Utószó, avagy ajánlás az olvasóhoz

Ez a könyv egy kis erdélyi falu életébe, múltjába nyújt betekintést. Egy a sok száz falu közül, melyben magyarok éltek és élnek manapság is. Része az erdélyi magyar közösségnek. Szívünkhöz közel érezzük, és miközben megismerjük múltját, aggódunk a jövőjéért.

Szerzői a falu elszármazott szülöttei, akik közelebbről, avagy távolabbról, más országból figyelik, aggodalommal és szeretettel követik a falu és népe sorsának alakulását.

Az egykori Maros-Torda vármegye peremén, a Maros mente és a Mezőség határán található Póka. Kis falu, de jelentős, hiszen a Mezőség román többségű szélén, amolyan magyar „végvár”-ként éli életét. Egy 1941-ben készült riportban azt olvassuk, hogy Póka ösztönösen megérezte, hogy neki őrt kell állania a Mezőség és a magyar települések végvárán és innen van elzárkózott élete. Valóban sajátos kis társadalom a pókai. A múltban kisenemesek, jobbágyok, cselédek, szabad parasztok népesítették be. A letűnt század elején „kis Bécsnek” nevezték, arra utalván, hogy sok a birtokos a faluban. Ami azt is jelenti, hogy nem volt nagybirtok. Igaz, ennek volt árnyoldala is, hiszen nem voltak gazdag patrónusok, akik templomot, iskolát építhettek volna. De ezáltal a pókaiak évszázadokon keresztül elkerülték a kiszolgáltatottságot és megtanulták azt is, hogy maguknak kell magukról gondoskodniuk.

Élték a maguk zárt, egyszersmind istenfélő életét.

Tavaszy Sándor, a két világháború közötti erdélyi magyar tudomány, közélet és a református Anyaszentegyház nagy embere, Pókát tartotta falujának, otthonának (miként a szomszédos Sárpatakot is annak tartotta, ahol megszületett). Gyermekkorára emlékezve írta: „Vásárhelyen felül, a Maros mentén és a Mezőség határán nőttem fel, éltem át gyermekkoromat és ifjúságom kezdő éveit... Azóta is sokszor megpróbáltam a szigorú és valós szemléletű társadalmi kritikus szemével nézni ezeknek a faluknak és népeinek életét s mindig arra az eredményre kellett jutnom, hogy egyszerűségük és igénytelenségük mellett is emberibb és emelkedettebb élet volt az az élet s az ma is, mint a vékony műveltség látszatával kérkedő, az igényeket a szükségeken felül fokozó, nyugtalan és békételen városi élet.”

Azóta sokat változott falvaink élete.

Sokan kongatják a vészharangot. A népesedési adatok – lapozzuk csak fel a könyvet – nem sok jót ígérnek a falu jövője tekintetében. Megváltoztak az erkölcsök, az emberek közötti viszonyok is.

A könyvet olvasva mégis hiszek abban, hogy a herderi jóslatok, a korszerű előrejelzések, trendek ellenére az élet erősebb a tényeknél. A kisebbségben élők számára a jövőbe vetett reménység és az erős hit jelenti a megtartó erőt. Lehetnek bár a Pókára vonatkozó hideg és józan jóslatok lesújtók, tudom azt, hogy van olyan erő, mely felettünk áll és Póka népének van jövője. Mert az, hogy mi történik velünk, nem csak rajtunk múlik.

Tonk Sándor